

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC - ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

TRẦN THỊ MỸ LUẬT

**ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ PHỤC HỒI CHỨC NĂNG VẬN ĐỘNG
CỦA BỆNH NHÂN TAI BIẾN MẠCH MÁU NÃO TẠI BỆNH
VIỆN ĐIỀU DƯỠNG-PHCN TỈNH THÁI NGUYÊN**

**CHUYÊN NGÀNH : NỘI KHOA
MÃ SỐ : 60.72.20**

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y KHOA

Hướng dẫn khoa học:
TS. DƯƠNG HỒNG THÁI

Thái nguyên, 2008

Lời cảm ơn

Tôi xin chân thành cảm ơn tới Ban giám hiệu trường Đại Học Y Dược Thái Nguyên, Phòng Sau đại học, các bộ môn trường Đại Học Y Dược Thái Nguyên.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám đốc Bệnh viện Điều Dưỡng và PHCN Tỉnh Thái Nguyên, Phòng Kế hoạch tổng hợp - Bệnh viện Điều Dưỡng và PHCN Tỉnh Thái Nguyên.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám đốc và các khoa phòng Bệnh viện Đa khoa Trung Ương Thái Nguyên đã tạo điều kiện cho tôi học tập và hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn tới các thầy, cô giáo của trường Đại Học Y Dược Thái Nguyên đã giảng dạy, tạo điều kiện cho tôi học tập và hoàn thành luận văn.

Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới TS. Dương Hồng Thái người thầy trực tiếp giảng dạy, hướng dẫn tận tình, chu đáo và giúp đỡ tôi trong học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn các bác sĩ, cán bộ nhân viên khoa Vật lý trị liệu – PHCN, khoa Khám bệnh cấp cứu - CLS Bệnh viện Điều Dưỡng và PHCN Tỉnh Thái Nguyên, lớp Cao học Nội khoa khóa 10 đã giành cho tôi nhiều thuận lợi, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu.

Tôi vô cùng biết ơn những người thân trong gia đình đã quan tâm sâu sắc, thường xuyên giúp đỡ và động viên tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2008

Trần Thị Mỹ Luật

MỤC LỤC

ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1: TỔNG QUAN.....	3
1.1. Đặc điểm dịch tễ học của tai biến mạch máu não.....	3
1.2. Tình hình di chứng và tàn tật do tai biến mạch máu não.....	7
1.3. Phục hồi chức năng cho bệnh nhân liệt nửa người do tai biến mạch máu não	8
1.4. Một số nghiên cứu liên quan đến mức độ độc lập trong sinh hoạt hàng ngày của bệnh nhân liệt nửa người do tai biến mạch máu não trên Thế giới và Việt Nam	14
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	20
2.1. Đối tượng nghiên cứu	20
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu	20
2.3. Phương pháp nghiên cứu	20
2.4. Xử lý số liệu.....	29
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	30
3.1. Một số đặc điểm chung	30
3.2. Kết quả phục hồi chức năng vận động sau can thiệp.....	36
3.3. Mối liên quan trong thời gian tập luyện	40
Chương 4: BÀN LUẬN.....	47
4.1. Một số đặc điểm chung của nhóm nghiên cứu	47
4.2. Kết quả phục hồi vận động sau tập luyện bằng phương pháp Bobath .	51
4.3. Các yếu tố liên quan đến kết quả phục hồi của bệnh nhân liệt nửa người do tai biến mạch máu não	54
Chương 5: KẾT LUẬN.....	62

1. Tập luyện bằng phương pháp Bobath có hiệu quả trong việc phục hồi chức năng cho người bệnh liệt nửa người sau TBMMN	62
2. Có một số yếu tố liên quan đến kết quả phục hồi chức năng	62
Chương 6: KHUYẾN NGHỊ	63
TÀI LIỆU THAM KHẢO	64

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Viết tắt	Viết đầy đủ
PHCN	Phục hồi chức năng
TCYTTG	Tổ chức Y tế thế giới
TBMMN	Tai biến mạch máu não

DANH MỤC CÁC BẢNG TRONG LUẬN VĂN

Bảng 3.1. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo nhóm tuổi và giới	30
Bảng 3. 2. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo bên liệt.....	30
Bảng 3.3. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo nghề nghiệp.....	31
Bảng 3.4. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo loại tổn thương não	32
Bảng 3.5. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo thời gian từ khi đột quỵ đến khi bắt đầu tập luyện	33
Bảng 3.6. Mức độ thực hiện các hoạt động sống hàng ngày của đối tượng nghiên cứu trước khi vào viện	34
Bảng 3.7. Khả năng vận động của đối tượng nghiên cứu trước khi vào viện	35
Bảng 3.8. Khả năng ngồi dậy của bệnh nhân trước và sau tập luyện	36
Bảng 3.9. Khả năng đứng dậy của bệnh nhân trước và sau tập luyện	37
Bảng 3.10. Khả năng đi của bệnh nhân trước và sau 6 tuần tập luyện.....	38
Bảng 3.11. Khả năng phục hồi nhu cầu thực hiện các hoạt động sống trong sinh hoạt hàng ngày của bệnh nhân trước và sau tập luyện.....	39
Bảng 3.12. Liên quan giữa tuổi và kết quả phục hồi sau 6 tuần	40
Bảng 3.13. Liên quan giữa giới và kết quả phục hồi sau 6 tuần	40
Bảng 3.14. Liên quan giữa bên bị liệt và kết quả phục hồi sau 6 tuần	41
Bảng 3.15. Liên quan giữa loại tổn thương não và kết quả phục hồi sau 6 tuần	41
Bảng 3.16. Liên quan giữa thời gian từ khi đột quỵ đến khi bắt đầu PHCN và kết quả phục hồi sau 6 tuần.....	42
Bảng 3.17. Liên quan giữa chi bị liệt và kết quả phục hồi sau 6 tuần	43
Bảng 3.18. Sự thay đổi Cholesterol máu ở bệnh nhân liệt nửa người do tai biến mạch máu não đổi dựa trên giá trị trung bình.....	44

Bảng 3.19. Tình trạng thay đổi Cholesterol máu ở bệnh nhân liệt nửa người do tai biến mạch máu não sau sáu tuần tập luyện.....	45
Bảng 3.20. Sự thay đổi Glucose máu ở bệnh nhân liệt nửa người do tai biến mạch máu não dựa trên giá trị trung bình.....	45
Bảng 3.21. Tình trạng thay đổi Glucose máu ở bệnh nhân liệt nửa người do tai biến mạch máu não sau sáu tuần tập luyện.....	46
Bảng 4.1. So sánh với kết quả của một số tác giả nước ngoài và trong nước	50
Bảng 4.2. So sánh một số nghiên cứu nước ngoài không có chương trình PHCN	52
Bảng 4.3. Khả năng độc lập trong đi của bệnh nhân liệt nửa người.....	53
Bảng 4.4. So sánh kết quả phục hồi vận động chung	53
Bảng 4.5. So sánh kết quả về độc lập trong sinh hoạt hàng ngày	54

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ TRONG LUẬN VĂN

Biểu đồ 1: Phân bố đối tượng nghiên cứu theo bên liệt.....	31
Biểu đồ 2: Phân bố đối tượng nghiên cứu theo nghề nghiệp.....	31
Biểu đồ 3: Phân bố đối tượng nghiên cứu theo loại tổn thương não	32
Biểu đồ 4: Phân bố đối tượng nghiên cứu theo thời gian từ khi đột quy đến khi bắt đầu tập luyện	33
Biểu đồ 5: Mức độ độc lập trong sinh hoạt hàng ngày của đối tượng nghiên cứu trước tập luyện	34
Biểu đồ 6: Khả năng vận động của đối tượng nghiên cứu trước tập luyện	35
Biểu đồ 7: Khả năng ngồi dậy của bệnh nhân trước và sau tập luyện.....	36
Biểu đồ 8: Khả năng đứng dậy của bệnh nhân trước và sau tập luyện.....	37
Biểu đồ 9: Khả năng đi của bệnh nhân trước và sau tập luyện.....	38
Biểu đồ 10: Khả năng thực hiện được các hoạt động sống trong sinh hoạt hàng ngày của bệnh nhân trước và sau tập luyện	39
Biểu đồ 11: Liên quan giữa thời gian từ khi đột quy đến khi bắt đầu PHCN và kết quả phục hồi sau 6 tuần.....	43
Biểu đồ 12: Liên quan giữa chi bị liệt và kết quả phục hồi sau 6 tuần.....	44

ĐẶT VẤN ĐỀ

Tai biến mạch máu não (TBMMN) là một trong những bệnh nặng, thường gặp ở người cao tuổi. Từ nhiều thập kỷ trước đến nay, TBMMN đã và đang là vấn đề thời sự cấp thiết của y học nói chung, của ngành phục hồi chức năng (PHCN) nói riêng đối với mọi quốc gia, dân tộc trên thế giới. TBMMN là bệnh lý do nhiều nguyên nhân khác nhau gây ra, người bệnh có thể tử vong nhanh chóng hoặc nếu sống sót sẽ để lại nhiều di chứng nặng nề [2].

Theo báo cáo của Tổ chức Y tế thế giới 1996 (TCYTTG), tỷ lệ TBMMN mới phát hiện (incidence) trong một năm từ 100 – 250/100.000 dân và tỷ lệ hiện mắc là từ 500 – 700/100.000 dân [12], [13]. Tỷ lệ tử vong do TBMMN đứng thứ ba trên thế giới sau các bệnh ung thư và tim mạch [16].

Tỷ lệ mắc bệnh TBMMN ở các nước phát triển rất cao. Hàng năm Hoa Kỳ có thêm 500.000 người bị tai biến mới, phần lớn xảy ra sau 55 tuổi, tỷ lệ tử vong cao khoảng 30%- 40% trong tháng đầu tiên sau tai biến, 2/3 số người được cứu sống bị tàn tật, hàng năm ước tính phải chi phí trên 7 tỷ đô la cho điều trị và PHCN bệnh nhân TBMMN [12]. Ở Trung Quốc, tỷ lệ mắc bệnh này tại Bắc Kinh hiện nay là 329/100.000 dân, còn ở Quảng Châu tỷ lệ này là 147/100.000 dân và tỷ lệ tử vong là 69 – 80/100.000 dân [20].

Tại Việt Nam, theo Nguyễn Văn Đăng (1997) thì tỷ lệ mắc bệnh TBMMN là 115,92/100.000 dân trong đó tỷ lệ tử vong là 20,55/100.000 dân [15].

Theo phân loại của TCYTTG thì người bệnh bị liệt nửa người do TBMMN thuộc loại đa tàn tật, mà chủ yếu là giảm hoặc mất chức năng vận động kèm theo các rối loạn tri giác, nhận thức, tâm lý. Theo Nguyễn Văn Đăng, di chứng về vận động của TBMMN là 92,62%; di chứng nặng là 27,69%; di chứng vừa và nhẹ là 68,42% [13]. Rối loạn chức năng vận động